

Människohandel

2015-03-24 Kajsa Wahlberg, Kommissarie, Polismyndighetens
Utvecklingsavdelning

Polismyndighetens arbete

- Rikspolisstyrelsen (RPS) utsågs 1997 till Nationell Rapportör (NR) i frågor som rör människohandel
- Förnyat uppdrag till RPS inom ramen för regeringens handlingsplan 2008-2011
- Uppdraget NR nämns också i regleringsbrevet för budgetåret 2015 avseende Polismyndigheten

Polisens organisation avseende MH

- En nationell operativ avdelning (NOA)
- Kriminalunderrättelsetjänsten (KUT och IT-brott)
- 7 polisregioner
- Storstäderna egna människohandelsgrupper
- Stockholmspolisens prostitutionsgrupp

Vad är människohandel?

- En organiserad transport av människor som syftar till att utnyttja dem för olika ändamål (sexuella, tvångsarbete, organhandel). Handeln kan vara gränsöverskridande eller ske inom Sverige.
- En kedjebrottslighet
- Ett spaningsbrott
- Ett fredskränkande brott
- Hur stort är problemet?

Svensk straffrättslig lagstiftning

- Baseras på det s.k. Palermoprotokollet.
- Infördes i BrB, 4 kap 1 a § , 1 juli 2002.
- Utvidgades den 1 juli 2004.
- Ny paragraf den 1 juli 2010.

4 kap. 1 a § BrB

Den som, i annat fall än som avses i 1 §, *genom* olaga tvång, vilseledande, utnyttjande av någons utsatta belägenhet eller med annat sådant otillbörligt medel rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot en person i syfte att *han eller hon ska exploateras för sexuella ändamål, avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte*, döms för **människohandel** till fängelse i lägst två och högst tio år.

Den som begår en gärning som avses i första stycket mot en person som inte har fyllt arton år döms för människohandel även om inte något sådant otillbörligt medel som anges där har använts.

Är ett brott som avses i *första eller andra stycket* mindre grovt, döms till fängelse i högst fyra år.

Straffansvarets utformning

- Medel för genomförandet (otillbörliga medel).
- Åtgärder som gärningsmannen kan vidta med offret (handelsåtgärder).
- Syftet med utnyttjandet (utnyttjandesyften).

Syftet med handeln

- Sexuella ändamål
- Avlägsnande av organ
- Krigstjänst
- Tvångsarbete
- Annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte

Koppleri/ Grovt koppleri

Brottsbalken (2004:406) 6 kap 12 §

Den som främjar eller på ett otillbörligt sätt ekonomiskt utnyttjar att en person har tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning, döms för koppleri till fängelse i högst fyra år.

Om en person som med nyttjanderätt har upplåtit en lägenhet får veta att lägenheten helt eller till väsentlig del används för tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning och inte gör vad som skäligen kan begäras för att få upplåtelsen att upphöra, skall han eller hon, om verksamheten fortsätter eller återupptas i lägenheten, anses ha främjat verksamheten och dömas till ansvar enligt första stycket.

Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för grovt koppleri till fängelse i lägst två och högst åtta år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om brottet avsett en verksamhet som bedrivits i större omfattning, medfört betydande vinning eller inneburit ett hänsynslöst utnyttjande av annan.

Köp av sexuell tjänst

Brottsbalken (2011:517) 6 kap 11 §

Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning, döms för köp av sexuell tjänst till böter eller fängelse i högst ett år.

Vad som sägs i första stycket gäller även om ersättningen har utlovats eller getts av någon annan.

Vem är offer för människohandel för sexuella ändamål i Sverige?

- Kvinnor och flickor från Östeuropa (främst Rumänien och Bulgarien) och Nigeria.
- Majoriteten mellan 18-25 år.
- Få rapporter om barn under 16 år.
- Få rapporter om pojkar och män.
- Från fattiga områden och minoriteter.

Organisatörer

- Småskaliga nätverk
- Mellanskaliga
- Storskaliga
- Exempel på nationaliteter- Ryssland, Estland, Polen, Slovakien, Litauen, Tjeckien, Albanien, Serbien, Rumänien, Nigeria, Moldavien och Sverige etc.
- Gemensamt: Stark anknytning till offrens hemländer

Marknadsföring och försäljning

- Internet
- Gatuprostitution
- Mun till mun
- Inom slutna kretsar
- Huvudarenorna är lägenhetsbordeller, hotell och eskortservice.

Makt över offret

- Kontroll används men metoderna varierar
- Fysiskt våld – förändras under tid
- Subtila kontrollmetoder – "Lover boys"
- Skuldsättning
- Övervakning

Hur arbetar Polisen?

- På gatan
- Internet
- Socialtjänsten/ KAST
- Barn och ungdomar
- Hotell

Polisens arbetsmetoder

- Kriminalunderrättelsetjänstens arbete
- Inre och yttre spaning
- Hemlig teleövervakning
- Hemlig kameraövervakning
- Hemlig rumsavlyssning

Andra former av människohandel

- Tiggeri
- Asfalt- och stenläggningsarbete
- Att tvinga personer att begå brott
- Tvångsarbete/ bärplockning
- Krigstjänst
- Organhandel

Vad händer idag?

- Utmaningar
- Nya exploateringsformer
- Prioriteringar
- Kommittédirektiv
- Kartläggning av prostitutionen
- Samverkan med det civila samhället och NMT
- Stort internationellt intresse för sexköpslagen

Människohandel

2015-03-24 Kajsa Wahlberg, Kommissarie, Polismyndighetens utvecklingsavdelning

